

Hydref 2026

Dileu elw o ofal plant sy'n derbyn gofal yng Nghymru

Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol (ADSS) Cymru yw'r sefydliad arweinyddiaeth broffesiynol a strategol ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru.

Mae'r briff hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am ein gwaith i gefnogi awdurdodau lleol i weithredu Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025, a fydd yn effeithio ar y ffordd y mae awdurdodau lleol yn dod o hyd i gartrefi i'r plant a'r bobl ifanc y mae gennym ddyletswydd i ofalu amdanynt.

Gallai'r diweddariadau hyn fod o ddiddordeb i Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol, Byrddau Diogelu a chydweithwyr eraill ledled Cymru sy'n rhyngweithio â phlant a phobl ifanc o ddydd i ddydd. Gall hyn fod ym maes addysg, cyfiawnder, iechyd, neu sectorau eraill.

Mae'r wybodaeth ddiweddaraf am ddileu elw ar [wefan Llywodraeth Cymru](#).

Gallwch hefyd [gofrestru ar gyfer cylchlythyr chwarterol ADSS Cymru](#) sy'n cynnwys dileu diweddariadau elw.

Cynllunio digonolrwydd

Mae drafftio Cynlluniau Digonolrwydd Blynyddol (CDA) gan awdurdodau lleol bellach mewn cyfnod datblygedig cyn y dyddiad cau ar 1 Rhagfyr ar gyfer cyflwyno drafftiau cychwynnol i weinidogion Cymru. Mae cymorth i gynghorau gan ADSS Cymru a Chonsortium Comisiynu Plant Cymru (4C) yn parhau mewn perthynas â naratif ar flaenoriaethau rhanbarthol a chenedlaethol, adroddiadau eglurhaol ar gyfer gwneud penderfyniadau mewnol, rhagolygon galw ac ariannol ac echdynnu a gwirio data.

Mae'r Rheoliadau Cynllunio Digonolrwydd, a oedd yn destun ymgynghoriad Llywodraeth Cymru yn gynharach yn y flwyddyn, wedi'u gosod gerbron y Senedd a disgwylir iddynt ddod i rym ar 26 Hydref, yn amodol ar waith craffu gan aelodau'r Senedd. Ni ragwelir newidiadau sylweddol pellach, sy'n golygu, trwy ddilyn y templed a'r canllawiau presennol, y gall awdurdodau lleol fod yn hyderus y byddant yn cyflawni eu rhwymedigaethau statudol mewn perthynas â'u Cynlluniau Cynllunio Digonolrwydd.

Ymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru

Cyflwynwyd ymateb cyfansawdd llywodraeth leol i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar gyfyngiadau ar ddarpariaeth nid er elw ychwanegol o fis Ebrill 2027 a threfniadau trosiannol ar gyfer gofalwyr maeth sy'n galluogi parhad gofal ym mis Medi. Roedd yr ymateb yn gyffredinol yn cefnogi'r trefniadau arfaethedig, er ei fod yn galw am yr hyblygrwydd mwyaf posibl mewn trefniadau trosiannol i atal ansefydlogrwydd lleoli a'r farchnad, ac ailadroddodd yr angen i bob asiantaeth berthnasol fonitro effaith newidiadau ar y cyd yn agos fel y gellir lliniaru canlyniadau a risgiau anfwriadol yn gyflym ac yn effeithiol.

Datblygu digonolrwydd mewn gofal preswyl i blant

Mae gwaith wedi parhau gydag awdurdodau lleol i gryfhau'r dystiolaeth sy'n cefnogi cynllunio digonolrwydd lleol. Mae adroddiadau Rhagweld Galw yn y Dyfodol wedi'u diweddarau bellach yn cael eu cyhoeddi i gydweithwyr, gan ddod â gweithgaredd lleoli hanesyddol, data lleol cyfredol a senarios yn y dyfodol ynghyd i roi darlun cliriach o sut y gallai'r galw newid dros y blynyddoedd nesaf. Mae'r broses hefyd yn helpu i wella dealltwriaeth o ddata lleol, nodi lle mae angen profi rhagdybiaethau, a chefnogi cynllunio mwy gwybodus ar gyfer gofal preswyl, maethu a mathau eraill o ddarpariaeth.

Datblygu'r model cost maethu

Mae gwaith pellach wedi'i wneud gyda Maethu Cymru i ddatblygu model cost maethu cenedlaethol. Mae model rhesymeg craidd bellach wedi'i sefydlu, gan ddarparu fframwaith ar gyfer deall y costau sy'n gysylltiedig â recriwtio, cymeradwyo a chefnogi gofalmwyr maeth. Mae'r gwaith hefyd yn helpu i nodi lle bydd mwy o gysondeb a data gwell yn cryfhau cynllunio ar gyfer y dyfodol. Y cam nesaf fydd mireinio'r model ymhellach gyda Maethu Cymru a datblygu'r sylfaen dystiolaeth o amgylch costau parhaus a gofynion buddsoddi.

Rhannu dysgu gyda chydweithwyr Saesneg

Ym mis Medi, cyflwynodd tîm dileu elw ADSS Cymru i sesiwn a gynhaliwyd gan Gymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Plant, a oedd yn boblogaidd iawn, gan rannu profiad Cymru o weithredu diwygiadau dileu elw a'r gwaith ehangach sydd ar y gweill ar ddigonolrwydd a datblygu'r farchnad. Cynhyrchodd y drafodaeth ystod eang o gwestiynau ymarferol gan gydweithwyr yn Lloegr, yn enwedig ynghylch gweithredu, lleoliadau trawsffiniol a phontio darparwyr.

Gweminarau cinio a dysgu

Mae ADSS Cymru yn cynnal gweminarau chwarterol ar ddileu elw ar gyfer timau gofal cymdeithasol plant ledled Cymru. Gall y cynnwys a'r trafodaethau fod yn berthnasol i eraill sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc mewn gofal. Gallwch ddarllen crynodebau dwyieithog o ddigwyddiadau diweddar ar [ein gwefan](#).

Cynhelir y weminar nesaf **ddydd Mawrth 12 Ionawr**, am hanner dydd. Bydd yn canolbwyntio ar gefnogi pobl i gael sgysiau hyderus am ddileu elw gyda thimau a gofalmwyr maeth. Os oes gennych ddiddordeb mewn ymuno, anfonwch e-bost i removalofprofit@adss.cymru a bydd eich cais yn cael ei ystyried.

Cwestiynau cyffredin

Mae set o Gwestiynau Cyffredin wedi'i drafftio i ymateb i rai cwestiynau sy'n codi dro ar ôl tro ac i gefnogi dealltwriaeth bellach o'r agenda dileu elw. Mae'r rhain yn cynrychioli pwynt mewn amser – Hydref 2026 – ac maent ar gael ar [ein gwefan](#).

Cylchlythyr dileu elw gan bartneriaid

Mae Llywodraeth Cymru yn cynhyrchu cylchlythyr chwarterol sy'n cynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf gan bob partner sy'n ymwneud â chyflawni'r agenda dileu elw. Gallwch ddarllen y rhifynnau diweddaraf ar [wefan Llywodraeth Cymru](#).

Gweithio gyda'n gilydd

Ein blaenoriaeth uchaf yw sicrhau parhad ac ansawdd gofal i'r plant rydyn ni'n gofalu amdany'n nhw. Mae awdurdodau lleol ledled Cymru yn cydweithio i weithredu'r newidiadau sy'n angenrheidiol i ymateb i'r ddeddfwriaeth. Mae'r newid yn gofyn am adnoddau a chynllunio sylweddol, yn ogystal â chyfathrebu, ymgynghori ac ymgysylltu effeithiol â'n holl randdeiliaid.

Gan y gallai eich timau fod yn ymgysylltu â rhai o'r un plant a phobl ifanc, rydym am wneud yn siŵr bod eich timau'n ymwybodol o'r newidiadau polisi a'r paratodau sy'n digwydd.

Byddwn yn parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi wrth i'r gwaith fynd rhagddo. Yn y cyfamser, os oes gennych unrhyw ymholiadau am ADSS Cymru, anfonwch e-bost i:

removalofprofit@adss.cymru